

بررسی وضعیت شاخص‌های خط‌مشی‌گذاری آموزشی در موسسات مالی غیردولتی

سعید بخشی‌زاده^۱

حیدر تورانی^{۲*}

علی خلخالی^۳

چکیده

هدف: مقاله حاضر با هدف بررسی وضعیت شاخص‌های خط‌مشی‌گذاری آموزشی در موسسات مالی غیردولتی انجام شد.

روش: روش پژوهش به لحاظ هدف توسعه‌ای و از نظر نوع داده‌ها آمیخته اکتشافی متوالی بود. در بخش کیفی به روش داده‌بنیاد و در بخش کمی به روش توصیفی از نوع پیمایشی انجام شد. جامعه آماری در بخش کیفی تعدادی از خبرگان و در بخش کمی کلیه مدیران و معاونین و کارکنان ستادی موسسات شامل ۳۸۵۰ نفر بود. در بخش کیفی ۱۲ نفر به روش گلوله برفی و در بخش کمی تعداد ۳۸۴ نفر طبق جدول کرجسی و مورگان به روش خوشه‌ای و تصادفی انتخاب شدند. ابزار تحقیق پرسشنامه محقق ساخته بود که در بعد کمی از روایی ظاهری، محتوایی و سازه برخوردار بود. همچنین CVR با ضریب ۰/۸۴۶، تأیید و پایایی آن با ضریب ۰/۸۷۱ تأیید شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار MAXQDA انجام شد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که ابعاد و مولفه‌های خط‌مشی‌گذاری آموزشی عبارت بودند از ۱- تأکید بر عوامل راهبردی (توانایی‌های علمی و مهارتی سیاستگذاران آموزشی، تأکید بر واقع‌گرایی در تدوین خط‌مشی آموزشی، تأثیر احزاب سیاسی بر تدوین خط‌مشی آموزشی، تأثیر فرهنگ و جامعه در تدوین خط‌مشی آموزشی) ۲- تأکید بر عوامل حمایتی (استفاده از حمایت‌های کشوری، استفاده از جامعه علمی، استفاده از حمایت نهاد و ارگان‌ها دولتی) ۳- توجه بر کیفیت آموزشی (تأکید بر ارزیابی در تدوین خط‌مشی آموزشی، توجه بر رشد کارکنان، تأکید بر عوامل آموزشی و پژوهشی) ۴- توجه به زیرساختها و امکانات آموزشی (فراهم آوردن امکانات آموزشی، اصلاح ساختار سازمانی، توزیع عادلانه بودجه در نظر گرفته شده) ۵- توجه بر توسعه چندگانه (توسعه اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و علمی) ۶- توجه بر آثار اجرای خط‌مشی آموزشی (رشد آموزشی، رشد ارزشهای انسانی و اخلاقی، ایجاد زمینه توزیع عدالت). با توجه به مقدار جذر برآورد واریانس خطای تقریب برای هر بعد که به ترتیب برابر با ۰/۰۶۳، ۰/۰۷۵، ۰/۰۶۳، ۰/۰۹۹، ۰/۰۹۳ و ۰/۰۸۱ بود، مدل حاصل دارای ساختار مناسبی بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به یافته‌های پژوهش برای دستیابی به نظام یکپارچه آموزشی در موسسات آموزشی نیاز به مدیریت کارآمد و یکپارچه اطلاعاتی به ویژه در راستای تصمیم‌گیری ضروری است.

واژگان کلیدی: خط‌مشی‌گذاری آموزشی، موسسات مالی غیردولتی، توسعه علمی، توسعه فرهنگی

۱. دانشجوی دکترای مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تنکابن، تنکابن، ایران.

۲. استاد سازمان پژوهش و پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش، تهران، ایران. (نویسنده مسئول) heidar_toorani@yahoo.com

۳. دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن، تنکابن، ایران.

مقدمه

با ورود به هزاره سوم میلادی و با پیشرفت‌های فناوری و تحولات شگرف و پرشتاب در محیط‌های کاری، یکی از دل‌مشغولی‌های اصلی مدیران سازمانها در عصر حاضر، آموزش و توسعه منابع انسانی^۱ است و سیاستگذاری‌های صحیح آموزشی مهم‌ترین ابزار توسعه منابع انسانی است. یکی از ارکان اساسی توسعه یک کشور، بانکها و موسسات خصوصی کشور است، این بخش از آن جهت دارای اهمیت فوق‌العاده است که هم ابزاری مهم برای توسعه بوده و هم یکی از اهداف توسعه محسوب می‌شود. در کشورهای مختلف، استقرار و فعالیت نظامهای مالی به یک جریان عادی و مستند تبدیل شده است و هر ساله بخش عظیمی از منابع عادی در قالب بودجه و هزینه‌های شخصی، در این راه صرف می‌شود (جهانیان، ۱۳۹۱). در همین راستا سیاستگذاری آموزشی^۲ در موسسات مالی خصوصی^۳ مسأله حیاتی است. ولی آنچه که بیش از هر چیز دیگر در حال حاضر و در ابتدای کار، دارای اهمیت است، انجام درست یک تصمیم کلی است که دارای تبعات بین‌المللی است. اگر خطای سیاستگذاری دیروز منجر به بروز وضعیت ناگوار کنونی در گستره ملی شده است، اما خطای سیاستگذاری در حوزه بین‌المللی از مرز کشور گذشته و منجر به مخدوش شدن حوزه گردش مالی کشور در عرصه بین‌المللی خواهد شد (اکبری، نوید بخش، بختیاری فایندری، ۱۳۹۵).

در این میان بانک‌های خصوصی و موسسات مالی به عنوان یکی از منابع معتبر و قدیمی که خدمات بسیاری در بخش تسهیلات و ارائه خدمات مالی و حسابداری در حال انجام وظیفه هستند، می‌تواند با ارتقاء کیفیت خدمات خود باعث رضایت مشتریان شود. بر همین اساس در سالهای اخیر به موازات برخی اصلاحات سازمانی و تفویض اختیارات به منظور ایجاد بستری مناسب جهت تحول ساختارهای مختلف این موسسات و شرکتهای برنامه‌های جامع در زمینه آموزش نیروی انسانی، تدوین و به مرحله اجرا درآمده است؛ که در این میان تحت عنوان خط مشی گذاری آموزشی در موسسات نام برد که توسط اداره کل آموزش و بهبود مدیریت بانک‌ها و موسسات ارائه گردیده است. تغییرات سریع و فناوری در همه سازمانها به خصوص بر سازمانهای بزرگ صنعتی تأثیر بسیاری می‌گذارد و غفلت از آن باعث سقوط سریع سازمان می‌شود. سازمانها از ارکان مهمی از قبیل سرمایه، نیروی انسانی، فناوری و مدیریت تشکیل یافته‌اند که به زعم بسیاری از صاحب‌نظران نیروی انسانی مهمترین رکن در این بین است. زیرا کارایی سازمانی^۴ منوط به انجام وظایف درست و صحیح این نیروها در دایره صفتی و ستادی است. از آنجایی که بخش عمده‌ای از منابع و سرمایه سازمانها را منابع انسانی تشکیل می‌دهد، لذا تأمین این سرمایه انسانی مستلزم انجام فعالیت‌های آموزشی منظم و مستمر در تمامی سطوح سازمانی است (متانی، حسن زاده، متانی، ۱۳۹۷).

سازمانهای غیردولتی^۵ تشکل‌های خودجوش و مردمی هستند که تحت هدف، انگیزه یا کاربرد خاصی از سوی گروهی مستقل از دولت و اجزای آن به وجود آمده و برای توسعه، پیشبرد و بهینه‌سازی وجودی خود (در چارچوب قوانین موضوعه کشورها) فعالیت می‌کنند. این سازمانها با عرضه توانایی‌ها و دستاوردهای تحقیقاتی خود به بخش دولتی متبوع‌شان و یا مشارکت گروهی و دسته‌جمعی در اجرای طرح‌های دولتی در محدوده فعالیت‌های خود کمک موثری به پیشرفت و ثمردهی این طرح‌ها می‌نمایند؛ بنابراین با توجه به مستندات فوق‌مبنی بر چالشهای فراوان در حیطه سیاستگذاری آموزشی در حوزه موسسات خصوصی و صرف هزینه و وقت فراوان در این حیطه، پایین بودن بازدهی مورد انتظار و کمبود تحقیقات در این زمینه و همچنین تجربه پژوهشگر به عنوان یکی از دست‌اندرکاران این بخش، پژوهشگر در صدد برآمد با انجام پژوهش حاضر به این سوال به شیوه علمی پاسخ دهد؛ وضعیت فرایند خط مشی گذاری آموزشی در بخش موسسات مالی غیردولتی چگونه است؟ سازمانهای غیردولتی در نیمه دوم قرن بیستم به طور فزاینده‌ای در همه نقاط جهان گسترش یافته‌اند، این سازمانها با احساس مسئولیت نسبت به مشکلات جامعه خویش تلاش کرده‌اند در زمینه‌هایی همچون امور خیریه، کمک‌های انسان‌دوستانه، آسیب‌های اجتماعی، دفاع از حقوق کودکان و زنان، حقوق بشر و

¹. Training & Development of human resources

². Educational Policy

³. Private Financial Institutions

⁴. Organizational Performance

⁵. Non-Governmental Organizations

محیط زیست و فعالیت های بهبود و توسعه به همراه دولت ها حرکت کنند و تسهیل کننده فرآیندهای تحول اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، اداری، حقوقی، قانونی و غیره در سطوح گروه ها و نهادها و افراد جامعه باشند. نکته اصلی در زمینه سازمان های دولتی و غیر دولتی این است که اغلب این دو نوع سازمان متضاد همدیگر فرض می شوند. سازمان های غیردولتی می توانند کمبودها و نیازهای منطقه را به درستی تشخیص داده و خود را به آسانی با شرایط و موقعیت محلی تطبیق دهند و باعث سرعت در تحقق برنامه های توسعه گردند. این سازمان ها همچنین کوشیده اند تا میان سازمان های مختلف جامعه نوعی هم افزایی و اتحاد ایجاد کنند و روحیه مشارکت جمعی را در بین سازمان ها بهبود بخشند. برخی از این سازمان ها با گسترش فعالیت های خود به صحنه های بین المللی، فصل جدیدی در تاریخ روابط بین الملل گشوده اند. در بعضی موارد این سازمان ها جایگاه رفیع و مقبولی در چشم بازیگران جهانی یافته اند (ترک زاده، صباغیان، یمنی دوزی سرخابی و همکاران، ۱۳۹۲).

امروزه بانکها و موسسات مالی یکی از پر ارزش ترین منابع برای پیشرفت و توسعه جوامع و اثر بخش ترین ساز و کارهای هر کشور برای مقابله با چالش های قرن حاضر است. نظام مالی به منظور دستیابی به این مهم باید سیاست ها و خط مشی های مناسبی را در زمینه های آموزشی و پژوهشی اتخاذ نماید. اتخاذ چنین سیاست هایی مستلزم آن است که یک نظام بانکی و مالی ضمن برخورداری از شیوه ها و الگوی مناسب خط مشی گذاری در سطوح عالی تصمیم گیری، هم به استانداردهای علمی و هم اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی جامعه توجه نماید؛ بنابراین با نگاهی آسیب شناسانه و بررسی وضعیت شاخص های فرآیندهای خط مشی گذاری آموزشی در نظام بانکی و موسسات مالی خصوصی کشور ضروری است. بعلاوه از نتایج تحقیق حاضر استراتژیهای سودمندی در راستای آگاهی مدیران بانکهای خصوصی، موسسات مالی و شرکتهای مالی و حسابداری، از میزان سرمایه گذاری در این بخش با توجه به کمبودها و نقاط قوت این آموزشها و همچنین کمک شایانی به ارتقاء آگاهی های کارکنان این موسسات در به روز نمودن اطلاعات آنها نماید. لذا در این راستا به قصد پر کردن این خلأ و با عنایت به اهمیت و نقش تأثیرگذار خط مشی گذاری های آموزشی بر بهبود عملکرد کارکنان و تحقق اهداف آنها پژوهش حاضر ضمن توصیف و بررسی مدل های متداول در این امر به بررسی وضعیت شاخص های خط مشی گذاری آموزشی در نظام بانکی خصوصی و موسسات مالی غیر دولتی می پردازد. سوالات تحقیق شامل مولفه ها و شاخص های خط مشی گذاری در موسسات مالی غیردولتی کشور چه می باشد؟ و وضعیت موجود فرایند خط مشی گذاری آموزشی در موسسات مالی غیردولتی کشور چگونه است؟ میباشد

روش پژوهش

روش پژوهش برحسب هدف توسعه ای؛ برحسب نوع داده، آمیخته (کیفی- کمی) از نوع اکتشافی تأییدی؛ برحسب روش، توصیفی- پیمایشی بود. روش تحقیق در بخش کیفی، داده بنیاد و در بخش کمی، توصیفی از نوع پیمایشی بود. جامعه آماری در مرحله کیفی شامل تعدادی از خبرگان سیاستگذاری آموزشی که تعداد ۱۲ نفر به روش هدفمند گلوله برفی در بحث گروه کانونی مشارکت داده شدند و در بخش کمی و در بخش کمی شامل کلیه مدیران و معاونین و کارکنان ستادی موسسات شامل ۳۸۵۰ نفر بود که در بخش کیفی ۱۲ نفر به روش گلوله برفی و در بخش کمی تعداد ۳۸۴ نفر طبق جدول کرجسی و مورگان به روش خوشه ای و تصادفی انتخاب شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه محقق ساخته بود که در بخش کیفی پس از مطالعه عمیق مبانی نظری و پیشینه های تحقیق ابتدا سوالات مصاحبه تدوین و پژوهشگر پس از هماهنگی های لازم در محل کار مصاحبه شونده حضور یافته و با استفاده از ضبط صوت و با کسب اجازه از مصاحبه شونده مکالمات مصاحبه را ضبط کرد تا کدها را استخراج کند و البته این عمل بعد از هر بار مصاحبه صورت گرفت. در بخش کمی نیز نتایج مصاحبه ها به وسیله کدگذاری (کدگذاری باز، انتخابی و محوری متون مصاحبه) و نیز تحلیل عاملی تأییدی و اکتشافی طبقه بندی شد. در نهایت پرسشنامه از دو بخش اطلاعات جمعیت شناختی و پرسشنامه محقق ساخته تشکیل شد که شامل ۹۲ گویه با طیف ۱۰ گزینه ای بود. روایی پرسشنامه در بعد کمی از روایی ظاهری، محتوایی و سازه استفاده شد و در بعد سازه از همگرا و واگرا به کمک نرم افزار لیزرل استفاده و مورد تأیید قرار گرفت و در بحث کیفی از نظرسنجی از افراد خبره استفاده و مورد تأیید قرار گرفت و در بحث پایایی، آلفای کرونباخ آن با ضریب ۰/۸۷۱ تأیید شد. سپس داده ها از طریق

آمار توصیفی و استنباطی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. مولفه‌ها و شاخص‌های خط‌مشی‌گذاری در موسسات مالی غیردولتی کشور چه می‌باشد؟ با استفاده از روش داده‌بنیاد و تحلیل سوالات مصاحبه با خبرگان و کدگذاری باز، محوری و انتخابی با استفاده از نرم‌افزار MAXQDA داده‌ها نشان داد که از میان ۹۲ شاخص (گویه) موجود، ۶ عامل اصلی و ۲۱ مولفه فرعی قابل‌شناسایی بود.

یافته‌های پژوهش

برای جمع‌آوری داده‌ها با ۱۲ نفر از مطلعین کلیدی و خبرگان برگزیده‌ی سیاست‌گذاری و مدیریت آموزشی شامل روسا، مدیران و معاونین ستادی موسسات مالی در شهر تهران مصاحبه شد. بیشترین فراوانی جنسیت شامل ۲۰۱ نفر معادل ۵۷/۸ درصد مربوط به مدیران و معاونین و کارکنان مرد ستادی موسسات مالی شهر تهران و کمترین فراوانی با ۱۴۷ نفر معادل ۴۲/۲ درصد مربوط به مدیران و معاونین و کارکنان زن ستادی موسسات مالی شهر تهران بود. بیشترین فراوانی میزان تحصیلات با ۱۷۱ نفر معادل ۴۹/۱ درصد به مدیران و معاونین و کارکنان دارای مدرک تحصیلی لیسانس و کمتر از آن و کمترین فراوانی نیز با ۳۵ نفر معادل ۱۰/۱ درصد به مدیران و معاونین و کارکنان دارای مدرک تحصیلی دکتری تعلق داشت؛ همچنین تعداد ۱۴۲ نفر از شامل ۴۰/۸ درصد دارای مدرک تحصیلی فوق‌لیسانس بودند. بیشترین فراوانی سابقه خدمت با ۱۱۲ نفر معادل ۳۲/۲ درصد به مدیران و معاونین و کارکنان دارای سابقه خدمت بین ۱۰ الی ۱۵ سال و کمترین فراوانی نیز با ۵۸ نفر معادل ۱۶/۷ درصد به مدیران و معاونین و کارکنانی که بین ۵ الی ۱۰ سال سابقه خدمت دارند تعلق دارد؛ همچنین تعداد ۷۳ نفر شامل ۲۱/۰ درصد دارای سابقه خدمت کمتر از ۵ سال و تعداد ۱۰۵ نفر معادل ۳۰/۱ درصد دارای سابقه بیش از ۱۵ سال بودند.

جدول ۱. خلاصه‌ای از ابعاد و مولفه‌های شناسایی شده تأثیرگذار بر خط‌مشی‌گذاری آموزشی در موسسات مالی غیردولتی

سازه	بعد	تعداد گویه	متغیر / مؤلفه	تعداد گویه
			توانایی‌های علمی و مهارتی سیاستگذاران	۵
			تاکید بر واقع‌گرایی در تدوین خط‌مشی	۳
		۱۶	تأثیر احزاب سیاسی در تدوین خط‌مشی	۳
			تأثیر مسائل فرهنگی و اجتماعی در تدوین خط‌مشی	۵
			استفاده از حمایت‌های کشوری	۵
		۱۰	استفاده از جامعه علمی	۲
			استفاده از حمایت نهاد و ارگان‌ها دولتی	۳
			تاکید بر ارزیابی در تدوین خط‌مشی	۷
		۱۹	توجه بر رشد کارکنان	۲
			تاکید بر عوامل آموزشی و پژوهشی	۱۰
			فراهم آوردن امکانات آموزشی	۲
		۸	اصلاح ساختار سازمانی	۴
			توزیع عادلانه بودجه در نظر گرفته شده	۲
			توسعه اقتصادی	۳
			توسعه سیاسی	۳
		۱۳	توسعه اجتماعی	۲
			توسعه فرهنگی	۳
			توسعه علمی	۲
			رشد آموزشی	۷
		۲۶	رشد ارزشهای انسانی و اخلاقی	۸
			ایجاد زمینه توزیع عدالت	۱۱

نتایج نشان داد که این عوامل و مولفه ها عبارتند از: عامل تأکید بر عوامل راهبردی در تدوین خط مشی شامل: توانایی های علمی و مهارتی سیاستگذاران، تأکید بر واقع گرایی در تدوین خط مشی، تأثیر احزاب سیاسی بر تدوین خط مشی، تأثیر فرهنگ و جامعه در تدوین خط مشی، عامل تأکید بر عوامل حمایتی مورد استفاده در تدوین خط مشی شامل: استفاده از حمایت های کشوری، استفاده از جامعه علمی، استفاده از حمایت نهاد و ارگان ها دولتی، عامل توجه بر کیفیت آموزشی در تدوین خط مشی شامل: تأکید بر ارزیابی در تدوین خط مشی، توجه بر رشد کارکنان، تأکید بر عوامل آموزشی و پژوهشی، عامل توجه به زیرساختها و امکانات آموزشی در تدوین خط مشی شامل: فراهم آوردن امکانات آموزشی، اصلاح ساختار سازمانی، توزیع عادلانه بودجه در نظر گرفته شده، عامل توجه بر توسعه چندگانه در تدوین خط مشی شامل: توسعه اقتصادی، توسعه سیاسی، توسعه اجتماعی، توسعه فرهنگی و توسعه علمی، عامل توجه بر آثار اجرای خط مشی در تدوین شامل: رشد آموزشی، رشد ارزشهای انسانی و اخلاقی، ایجاد زمینه توزیع عدالت است. وضعیت موجود فرایند خط مشی گذاری آموزشی در موسسات مالی غیردولتی کشور چگونه است؟ برای این منظور از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف (K-S) استفاده شده است. نتایج اجرای این آزمون در جدول ۲ آمده است.

جدول ۲. نتایج آزمون نرمال بودن داده ها

آثار اجرای خط مشی آموزشی	توسعه چندگانه	امکانات آموزشی	کیفیت آموزشی	عوامل حمایتی	عوامل راهبردی
۲۶۲	۲۶۲	۲۶۲	۲۶۲	۲۶۲	۲۶۲
۵/۲۲۴	۵/۶۹۲	۵/۵۹۲	۵/۴۸۱	۵/۳۸۱	۵/۵۱۰
۱/۸۹۰	۴۱/۹۷۴	۲/۱۱۱	۲/۰۹۸	۲/۲۶۷	۲/۱۵۸
۰/۰۶۰	۰/۰۶۲	۰/۰۵۸	۰/۰۸۲	۰/۰۷۹	۰/۰۹۱
۰/۰۶۰	۰/۰۶۲	۰/۰۵۶	۰/۰۵۸	۰/۰۵۷	۰/۰۵۷
-۰/۰۴۲	-۰/۰۵۴	-۰/۰۵۸	-۰/۰۸۲	-۰/۰۷۹	-۰/۰۹۱
۰/۹۶۸	۱/۰۰۱	۰/۹۳۷	۱/۳۳۲	۱/۲۸۱	۱/۴۷۶
۰/۳۰۶	۰/۲۷۰	۰/۳۴۴	۰/۰۵۷	۰/۰۷۵	۰/۰۲۶

با توجه به داده های جدول ۲ و با توجه به نرمال بودن توزیع داده ها و مقیاس فاصله ای متغیرها از آزمون t تک نمونه ای استفاده شد. نتیجه آزمون تی تک نمونه ای در جداول ۳ تا ۶ به تفکیک آورده شده است.

جدول ۳. آزمون t تک نمونه ای در عامل عوامل راهبردی

میانگین	فاصله اطمینان		تفاوت میانگینها	سطح معناداری	درجه آزادی	T	تواناییهای علمی و سیاستگذاران آموزشی
	حد پائین	حد بالا					
۵/۹۰۳	۰/۶۸۶	۰/۱۲۱	۰/۴۰۳	۰/۰۰۵	۲۶۱	۲/۸۱۴	تواناییهای علمی و سیاستگذاران آموزشی
۴/۷۶۴	-۰/۴۴۲	-۱/۰۲۸	-۰/۷۳۵	۰/۰۰۰	۲۶۱	-۴/۹۴۰	واقع گرایی در تدوین خط مشی آموزشی
۴/۶۵۶	-۰/۵۵۷	-۱/۱۲۹	-۰/۸۴۳	۰/۰۰۰	۲۶۱	-۵/۸۱۵	تأثیر احزاب سیاسی در تدوین خط مشی آموزشی
۶/۰۰۵	۰/۷۸۸	۰/۲۲۱	۰/۵۰۵	۰/۰۰۱	۲۶۱	۳/۵۰۹	تأثیر مسائل فرهنگی و اجتماعی در تدوین خط مشی آموزشی

جدول ۴. آزمون t تک نمونه‌ای در عامل عوامل حمایتی

T	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت میانگینها	فاصله اطمینان		میانگین	
				حد پائین	حد بالا		
۳/۷۱۵	۲۶۱	/۰۰۰	۰/۵۶۶	۰/۲۶۶	۰/۸۶۶	۶/۰۶۶	استفاده از حمایت‌های کشوری
۳/۹۳۳	۲۶۱	/۰۰۰	۰/۶۲۴	۰/۳۱۱	۰/۹۳۶	۶/۱۲۴	استفاده از جامعه علمی
-۳/۶۷۹	۲۶۱	۰/۰۰۰	-۰/۵۵۰	-۰/۸۴۵	-۰/۲۵۶	۴/۹۴۹	استفاده از حمایت نهاد و ارگان‌ها دولتی

جدول ۵. آزمون t تک نمونه‌ای در عامل توجه بر کیفیت آموزشی

T	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت میانگینها	فاصله اطمینان		میانگین	
				حد پائین	حد بالا		
۲/۲۵۴	۲۶۱	۰/۰۲۵	۰/۲۹۸	۰/۰۳۷	۰/۵۵۸	۵/۷۹۸	ارزیابی در تدوین خط‌مشی آموزشی
۲/۴۹۴	۲۶۱	۰/۰۱۳	۰/۳۵۸	۰/۰۷۵	۰/۶۴۲	۵/۸۵۸	توجه بر رشد کارکنان
۳/۰۷۱	۲۶۱	۰/۰۰۲	۰/۴۴۸	۰/۱۶۰	۰/۷۳۶	۵/۹۴۸	عوامل آموزشی و پژوهشی

جدول ۶. آزمون t تک نمونه‌ای در عوامل امکانات آموزشی

T	درجه آزادی	سطح معناداری	تفاوت میانگینها	فاصله اطمینان		میانگین	
				حد پائین	حد بالا		
۴/۲۰۴	۲۶۱	۰/۰۰۰	۰/۵۸۵	۰/۳۱۱	۰/۸۶۰	۶/۰۸۵	فراهم آوردن امکانات آموزشی
۳/۷۲۹	۲۶۱	۰/۰۰۰	۰/۴۹۲	۰/۲۳۲	۰/۸۵۲	۵/۹۹۹	اصلاح ساختار سازمانی
-۳/۹۷۵	۲۶۱	۰/۰۰۰	-۰/۵۳۸	-۰/۸۰۴	-۰/۲۷۱	۴/۹۶۱	توزیع عادلانه بودجه در نظر گرفته شده

با توجه به داده‌های بدست آمده و به بزرگتر بودن میزان میانگین شاخص‌های توانایی‌های علمی و مهارتی سیاستگذاران (۵/۹۰۳)، تاثیر مسائل فرهنگی و اجتماعی در تدوین خط‌مشی آموزشی (۶/۰۰۵)، توسعه اقتصادی (۶/۰۰۱)، توسعه سیاسی (۶/۳۱۱)، توسعه اجتماعی (۶/۴۹۴)، توسعه فرهنگی (۶/۰۳۶)، توسعه علمی (۶/۳۴۳)، رشد آموزشی (۶/۳۳۳) و رشد ارزش‌های انسانی و اخلاقی (۵/۹۴۴) استفاده از حمایت‌های کشوری (۶/۰۶۶) استفاده از جامعه علمی (۶/۱۲۴)، ارزیابی در تدوین خط‌مشی آموزشی (۵/۷۹۸)، توجه بر رشد کارکنان (۵/۸۵۸)، عوامل آموزشی و پژوهشی (۵/۹۴۸)، فراهم آوردن امکانات آموزشی (۶/۰۸۵) و اصلاح ساختار سازمانی (۵/۹۹۹) از میانگین جامعه (۵/۵) می‌توان نتیجه گرفت که از نظر مدیران و معاونین موسسات مالی این مولفه‌ها در فرایند خط‌مشی‌گذاری بدرستی تدوین و در حال حاضر در وضعیت مطلوبی بسر می‌برند. بعلاوه با توجه به کوچکتر بودن میزان میانگین مولفه‌های واقع‌گرایی در تدوین خط‌مشی آموزشی (۴/۷۶۴)، تاثیر احزاب سیاسی در تدوین خط‌مشی آموزشی (۴/۶۵۶)، استفاده از حمایت نهاد و ارگان‌های دولتی (۴/۹۴۹)، ایجاد زمینه توزیع عدالت (۴/۹۰۵) از میانگین جامعه (۵/۵) می‌توان نتیجه گرفت که از نظر مدیران و معاونین مالی موسسات مالی این مولفه‌ها در فرایند خط‌مشی‌گذاری آموزشی بدرستی تدوین نشده و در حال حاضر در وضعیت مطلوبی بسر نمی‌برند.

بحث و نتیجه‌گیری

در رابطه با سوال: «مولفه‌ها و شاخص‌های خط‌مشی‌گذاری آموزشی در موسسات مالی غیردولتی کشور چیست؟» استفاده از روش داده‌بنیاد و تحلیل سوالات مصاحبه با خبرگان و کدگذاری باز، محوری و انتخابی با استفاده از نرم‌افزار MAXQDA داده‌ها نشان داد که از میان ۹۲ شاخص (گویه) موجود، ۶ بعد اصلی و ۲۱ مولفه فرعی وجود دارد که شامل تأکید بر عوامل راهبردی در تدوین خط‌مشی (توانایی‌های علمی و مهارتی سیاستگذاران، تاکید بر واقع‌گرایی در تدوین خط‌مشی، تاثیر احزاب سیاسی بر تدوین

خط مشی، تاثیر فرهنگ و جامعه در تدوین خط مشی) تاکید بر عوامل حمایتی مورد استفاده در تدوین خط مشی (استفاده از حمایت‌های کشوری، استفاده از جامعه علمی، استفاده از حمایت نهاد و ارگان‌ها دولتی) توجه بر کیفیت آموزشی در تدوین خط مشی (تاکید بر ارزیابی در تدوین خط مشی، توجه بر رشد کارکنان، تاکید بر عوامل آموزشی و پژوهشی) توجه به زیرساختها و امکانات آموزشی در تدوین خط مشی (فراهم آوردن امکانات آموزشی، اصلاح ساختار سازمانی، توزیع عادلانه بودجه در نظر گرفته شده) توجه بر توسعه چندگانه در تدوین خط مشی (توسعه اقتصادی، توسعه سیاسی، توسعه اجتماعی، توسعه فرهنگی و توسعه علمی) توجه بر آثار اجرای خط مشی در تدوین (رشد آموزشی، رشد ارزشهای انسانی و اخلاقی، ایجاد زمینه توزیع عدالت) شناسایی شد. در راستای عوامل راهبردی، این یافته، با یافته پژوهش هایسیلبرایت^۱ و همکاران (۲۰۱۶) و صفایی موحد و فلاحی نیا (۱۳۹۵) هماهنگ می باشد.

همچنین در رابطه با سوال: «وضعیت موجود فرایند خط‌مشی گذاری آموزشی در موسسات مالی غیردولتی کشور چگونه است؟» برای اینکه بدانیم وضعیت موجود فرایند خط مشی گذاری آموزشی در موسسات مالی غیردولتی کشور چگونه است، ابتدا باید عوامل اصلی شناسایی شده با استفاده از آزمون نرمالیتت جهت استفاده از آزمونهای پارامتریک یا غیرپارامتریک مورد بررسی قرار گیرد، برای این منظور از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف (K-S) استفاده شد. با توجه به نرمال بودن توزیع داده ها و مقیاس فاصله ای متغیرها از آزمون t تک نمونه ای استفاده شد. با توجه به داده های بدست آمده و سطح معناداری آزمون ها نتایج نشان داد که آزمون در این ۴ مولفه (توانایی های علمی و مهارتی سیاستگذاران، واقع گرایی در تدوین خط مشی گذاری آموزشی، تاثیر احزاب سیاسی در تدوین خط مشی آموزشی و تاثیر مسائل فرهنگی و اجتماعی در تدوین خط مشی آموزشی) معنادار بود. با توجه به بزرگتر بودن میزان میانگین ۲ شاخص توانایی های علمی و مهارتی سیاستگذاران (۵/۹۰۳) و تاثیر مسائل فرهنگی و اجتماعی در تدوین خط مشی آموزشی (۶/۰۰۵) از میانگین جامعه (۵/۵) می توان نتیجه گرفت که از نظر مدیران و معاونین مالی موسسات مالی این دو مولفه در فرایند خط مشی گذاری آموزشی بدرستی تدوین و در حال حاضر در وضعیت مطلوبی بسر می برند. از طرفی با توجه به کوچکتر بودن میزان میانگین ۲ مولفه واقع گرایی در تدوین خط مشی آموزشی (۴/۷۶۴) و تاثیر احزاب سیاسی در تدوین خط مشی آموزشی (۴/۶۵۶) از میانگین جامعه (۵/۵) می توان نتیجه گرفت که از نظر مدیران و معاونین مالی موسسات مالی این دو مولفه در فرایند خط مشی گذاری آموزشی بدرستی تدوین نشده و در حال حاضر در وضعیت مطلوبی بسر نمی برند.

در تبیین این یافته می توان گفت برای دستیابی به نظام یکپارچه آموزشی در موسسات آموزشی نیاز به مدیریت کارآمد و یکپارچه اطلاعاتی به ویژه در راستای تصمیم گیری ضروری است. در راستای مولفه توانایی های علمی و مهارتی سیاستگذاران، این یافته، با یافته پژوهش های الوانی و همکاران (۱۳۸۸) فرهی بوزجانی و همکاران (۱۳۸۹) و کورکماز^۲ (۲۰۱۶) همسو است. در راستای مولفه تاکید بر واقع گرایی در تدوین خط مشی، این یافته، با یافته پژوهش فرهی بوزجانی و همکاران (۱۳۸۹) همسو و هماهنگ می باشد. در تبیین این یافته می توان گفت که راهبردها و سیاست های آموزشی در موسسات مالی باید به گونه ای تدوین شود که اولاً مطابق با نیازهای سازمان و دوماً بر اساس نیازهای کارکنان تدوین شوند؛ یعنی باید نیاز سنجی آموزشی به طور دقیق صورت گیرد و آنگاه مطابق با نیازها، طرح هایی در راستای اهداف اقتصادی موسسات صورت گیرد. در راستای مولفه تاثیر احزاب سیاسی بر تدوین خط مشی، این یافته، با یافته لو و یات (۲۰۱۷) همسو است. اصولاً انجمن های سیاسی در صنف سیستم های مالی با فراهم آوردن چارچوبی مناسب برای اصلاح قوانین مالی، نتایج مطالعات خود را در اختیار مدیران موسسات مالی قرار می دهند. در راستای مولفه تاثیر فرهنگ و جامعه در تدوین خط مشی، این یافته، با یافته پژوهش های اکبری و همکاران (۱۳۹۵) طالبی و همکاران (۱۳۹۵) الوانی و همکاران (۱۳۸۸) همراستا است. حمایت ستادهای مختلف در راستای برگزاری برنامه های آموزشی و تدارک نیروهای مختلف به روند این برنامه ها بسیار اهمیت دارد. در راستای مولفه استفاده از حمایت‌های کشوری، این یافته، با یافته پژوهش چیابورو^۳ و همکاران (۲۰۱۰) همسو است. در تبیین این یافته می توان گفت که سیستم های مالی در واقع چرخه اقتصاد کشور و گردش پولی و

¹ Silbergliit

² Korkmaz

³ Chiaburu

مالی کشور را هدایت می‌کنند. مسلماً زمانی که این چرخه به خوبی هدایت شود، قدرت مانور کشور در عرصه بین‌المللی نیز افزایش خواهد یافت. در راستای مولفه استفاده از حمایت نهاد و ارگان‌های دولتی، این یافته، با یافته پژوهش لایوبینسکی^۱ (۲۰۱۸) چیاپورو و همکاران (۲۰۱۰) همسو و هماهنگ می‌باشد. تمام ارگان‌های زیربنا به روند توسعه آموزشی در موسسات مالی کمک نمایند. در راستای عامل توجه بر کیفیت آموزشی در تدوین خط مشی، این یافته، با یافته پژوهش هایسیلیبرایت و همکاران (۲۰۱۶) تانگ^۲ و همکاران (۲۰۱۶) همسو و هماهنگ می‌باشد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که در مسیر سیاستگذاری آموزشی در موسسات مالی توجه به بالا بودن کیفیت آموزشی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

در هر نظام حرفه‌ای بایستی اخلاق نتیجه انعکاس هنجارهای درونی حرفه و احساس تعهد اخلاقی از سوی افراد و نهادهای تخصصی باشد، نه آنکه در قالب بایدها و نبایدهای اخلاقی به آنها تحمیل شود. در پاسخ به سوال دوم نتایج نشان داد که الگوی خط مشی گذاری آموزشی در موسسات مال غیر دولتی شامل تأکید بر عوامل راهبردی در تدوین خط مشی شامل: توانایی‌های علمی و مهارتی سیاستگذاران، تأکید بر واقع‌گرایی در تدوین خط مشی، تأثیر احزاب سیاسی بر تدوین خط مشی، تأثیر فرهنگ و جامعه در تدوین خط مشی، تأکید بر عوامل حمایتی مورد استفاده در تدوین خط مشی شامل: استفاده از حمایت‌های کشوری، استفاده از جامعه علمی، استفاده از حمایت نهاد و ارگان‌ها دولتی، توجه بر کیفیت آموزشی در تدوین خط مشی شامل: تأکید بر ارزیابی در تدوین خط مشی، توجه بر رشد کارکنان، تأکید بر عوامل آموزشی و پژوهشی، توجه به زیرساختها و امکانات آموزشی در تدوین خط مشی شامل: فراهم آوردن امکانات آموزشی، اصلاح ساختار سازمانی، توزیع عادلانه بودجه در نظر گرفته شده، توجه بر توسعه چندگانه در تدوین خط مشی شامل: توسعه اقتصادی، توسعه سیاسی، توسعه اجتماعی، توسعه فرهنگی و توسعه علمی، توجه بر آثار اجرای خط مشی در تدوین شامل: رشد آموزشی، رشد ارزشهای انسانی و اخلاقی، ایجاد زمینه توزیع عدالت‌شناسایی شد. در پاسخ به سوال سوم با توجه به دست آمده مشاهده می‌شود که آماره‌های برآزش در سطح قابل‌قبلی قرار دارند و می‌توان نتیجه گرفت الگوی خط مشی گذاری در موسسات مالی غیردولتی دارای ساختار مناسبی است. یافته‌ای در خصوص رد یا تأیید یافته حاضر، یافت نشد. تحقیق حاضر از دیدگاه مدیران و معاونین و کارکنان موسسات مالی غیردولتی در شهر تهران انجام شده و باید به نظر مدیران و معاونین در سایر سازمانها و یا در شهرها و استانهای دیگر با احتیاط تعمیم داد. این تحقیق محدود به حیطه زمانی ۹۹-۱۳۹۸ می‌باشد و نتایج آن را با احتیاط می‌توان به سالهای دیگر تعمیم داد. همکاری ضعیف برخی از آزمودنی‌ها در توزیع و تکمیل پرسشنامه، بطوریکه برخی از پرسشنامه‌ها ناقص تکمیل شده و یا تکمیل نشده بود که در نهایت به عنوان افت آزمودنی محسوب شد.

چون در این بررسی مشخص شد که از نظر مدیران و معاونین موسسات مالی استفاده از حمایت‌های کشوری و استفاده از جامعه علمی، در تدوین خط مشی گذاری آموزشی موثر است، لذا به مجریان و مدیران آموزشی این موسسات پیشنهاد می‌شود که در مسیر اتخاذ سیاستهای آموزشی برای این موسسات از پشتیبانی و حمایت نهادهای مختلف کشور استفاده نمایند. همچنین از نظر متخصصین و خبرگان این زمینه مثل اقتصاددانان و نخبگان اقتصادی در این زمینه بهره‌مند شوند؛ زیرا موسسات مالی و پولی کشور به عنوان یکی از قطب‌های مهم که سکان دار اقتصاد و گردش مالی کشور هستند، عمل می‌کنند و موفقیت آموزشی آنها باعث موفقیت همه جانبه کشور خواهد شد. همچنین در زمینه مولفه استفاده از حمایت نهاد و ارگان‌ها دولتی در فرایند خط مشی گذاری به مجریان و مدیران این موسسات که در حیطه تصمیم‌گیری و سیاستگذاری آموزشی خدمت می‌کنند، پیشنهاد می‌شود که در زمینه اتخاذ سیاستهای مورد نظر برای این موسسات با استفاده از رایزنی‌های مختلف از حمایت نهادها و ارگان‌های دولتی برخوردار شوند؛ زیرا ثمره این آموزشها به صورت مستقیم و غیر مستقیم برای این ارگانها نیز می‌تواند اثربخش باشد.

¹ Lubienski

² Tong

منابع

- اکبری، احمد؛ نوید بخش، سیما؛ بختیاری فایندری، منصوره. (۱۳۹۵). الگوی پیشنهادی نظام مند برای سیاستگذاری در آموزش و پرورش، فصلنامه مطالعات مدیریت و حسابداری، ۲(۳): ۱۷۲-۱۷۹.
- ترک زاده، جعفر؛ صباغیان، زهرا؛ یمنی دوزی سرخابی، محمد و همکاران. (۱۳۹۲). ارزیابی وضعیت توسعه سازمانی دانشگاه های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مجله آموزش عالی ایران، ۱(۲): ۳۳-۵۰.
- جهانیان، رمضان. (۱۳۹۱). بررسی و تحلیل سیاست های توسعه ای آموزش و پرورش ایران در دوره معاصر، فصلنامه تخصصی علوم سیاسی، ۱۹. صفایی موحد، سعید؛ فلاحتی نیا، حسین. (۱۳۹۵). «تدوین برنامه توسعه حرفه ای کارشناسان و مدیران آموزش در شرکت ملی نفت ایران» فصلنامه توسعه آموزش و منابع انسانی، ۳(۸): ۹۹-۱۲۲.
- طالبی، بهنام؛ سید نظری، نیر؛ سودی، حورا. (۱۳۹۵). ارائه مدل ادراکی سیاستگذاری در آموزش و پرورش ایران، رهیافت شماره ۶۵. فرهی بوزجانی، برزو؛ صداقت، علی؛ بازرگانی، محمد و همکاران. (۱۳۸۹). «طراحی الگوی توسعه مدیران حوزه بهداشت و درمان و آموزش پزشکی»، مجله طب نظامی، ۱۲: ۱۱۷-۱۲۲.
- الوانی، سید مهدی؛ پورسید، بهزاد؛ هادی پیکانی، مهربانی. (۱۳۸۸). مروری بر مدل های خط مشی گذاری در نظام آموزش عالی، مجلس و پژوهش، ۱۵(۵۹).

- Chiaburu D S, Dam K V, Hutchins H M. (2010). "Social Support in the Workplace and Training Transfer: A Longitudinal Analysis." *International Journal of Selection and Assessment*. 18(2).
- Korkmaz M. (2016). "Analytical Report of the Educational System ", *Educational Research Quarterly*, (1):57
- Lubienski C. (2018). *The Critical Challenge: Policy Networks and Market Models for Education*. *Policy Futures in Education*, 16(2): 156-168.
- Silberglit R, David R, Howell & et al. (2016). *Factors Affecting University Development the Global Technology*, In -Depth Analyses, santamonica, CA: RAND National Security Research Division.
- Tong D, Yoon K, Rasiah D. (2016). The main features of the economy underpin a proper educational system, *Organizational Behavior*. 5(2).

A study of the Status of Educational Policy Indicators in Non-Governmental Financial Institutions

Saeed Bahkshizadeh¹

Heidar Toorani^{2*}

Ali Khalkhali³

Abstract

Purpose: The aim of this study was to investigate the status of educational policy-making in non-governmental financial institutions.

Methodology: The research method was based on the development goal and in terms of the type of data, successive exploratory mix, in the qualitative part was based on the data method and in the quantitative part was done by the descriptive survey method. The statistical population included 3850 people in the qualitative part of a number of experts and in the quantitative part of all managers, deputies and staff members of institutions. In the qualitative part, 12 people were selected by snowball method and in the quantitative part, 384 people were selected according to Krejcie and Morgan table by cluster and random method. The research tool was a researcher-made questionnaire that had a slight appearance, content and structure validity. Also, CVR was confirmed with a coefficient of 0.846 and its reliability was confirmed with a coefficient of 0.871 and the data were analyzed with Amos software.

Findings: Findings showed that the dimensions and components of educational policy-making are: 1- Emphasis on strategic factors (scientific and skill abilities of educational policymakers, emphasis on realism in educational policy-making, the impact of political parties on educational policy-making, impact Culture and society in formulating educational policy) 2- Emphasis on supportive factors (use of national support, use of scientific community, use of support of government institutions and bodies) 3- Attention to educational quality (emphasis on evaluation in formulating educational policy), Paying attention to staff growth, emphasizing on educational and research factors) 4- Paying attention to educational infrastructures and facilities (providing educational facilities, reforming organizational structure, fair distribution of budget) 5- Paying attention to multiple development (economic, political development), Social, cultural and scientific) 6- Paying attention to the effects of the implementation of educational policy (educational growth, growth of human and moral values, creating the ground for the distribution of justice). According to the root value of the estimated variance of the approximation error for each dimension, which is equal to 0.063, 0.075, 0.063, 0.099, 0.093 and 0.081, respectively, the resulting model has a suitable structure.

Conclusion: The results showed that in order to achieve an integrated educational system in educational institutions, the need for efficient and integrated information management, especially in order to make decisions, is essential.

Keywords: Educational Policy Making, Non-Governmental Financial Institutions, Economic Development, Scientific Development, Cultural Development

¹. PhD student in Educational Management, Islamic Azad University, Tonekabon Branch, Tonekabon, Iran.

². Master professor Research Organization and Research Institute of Education, Tehran, Iran. (Responsible author)
heidar_toorani@yahoo.com

³. Associate Professor, Islamic Azad University, Tonekabon Branch, Tonekabon, Iran.